

๓๐ ปี จากทะเลสู่บนดอย พลังความร่วมมือ กองทัพเรือและองค์กรภาคประมง สืบสาน โครงการตามพระราชดำริต่อต้านโรคขาดสาร ไอโอดีนอย่างยั่งยืน

โดย นาวาเอก พิศาล หาญภักดี

บทนำ

“จากทะเลสู่บนดอย” มิใช่เพียงถ้อยคำเชิงสัญลักษณ์ หากคือเส้นทางแห่งความเสียสละ ความจงรักภักดี และความร่วมแรงร่วมใจระหว่างกองทัพเรือกับองค์กรภาคประมงไทย ที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องยาวนานกว่า ๓ ทศวรรษ

กิจกรรมน้อมเกล้าฯ ถวายปลากระตักแห้ง ปลาทุเค็ม และอาหารทะเลที่มีสารไอโอดีน เป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนโครงการตามพระราชดำริต่อต้านโรคขาดสารไอโอดีน อันเนื่องมาจากพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ซึ่งทรงตระหนักถึงผลกระทบร้ายแรงของโรคขาดสารไอโอดีนที่มีต่อสุขภาพและพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กและเยาวชน โดยต่อมาสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงสืบสานและดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

กองทัพเรือ โดยทัพเรือภาคที่ ๑ ร่วมกับกลุ่มสมาชิกไทยอาสาป้องกันชาติในทะเล กลุ่มสมาคมประมงและองค์กรภาคประมงในจังหวัดชายฝั่งทะเล ร่วมกันดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๙ จนถึงปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายปลากระตักแห้ง ปลาทุเค็ม และอาหารทะเลที่มีสารไอโอดีน ให้กับสำนักงานโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อนำไปพระราชทานแจกจ่ายให้แก่เด็กนักเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารในพื้นที่ห่างไกลทางภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ป้องกันโรคขาดสารไอโอดีน หรือโรคคอพอก อันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เยาวชนของชาติ สำหรับประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมน้อมเกล้าฯ ถวายอาหารทะเลนั้น ในทางตรง คือผู้ได้รับอาหารทะเลที่มีสารไอโอดีนมีสุขภาพที่ดีห่างไกลจากโรคขาดสารไอโอดีน ในทางอ้อม คือเสริมสร้างความร่วมมือของกองทัพเรือกับองค์กรภาคประมงและภาคเอกชน ในการแสดงออกความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และสืบสานพระราชปณิธานในการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ประชาชนในพื้นที่ห่างไกล สิ่งที่ทำหายนี้อีกกองทัพเรือจะร่วมมือกับองค์กรภาคประมงและภาคเอกชน สนับสนุนในโครงการต่อต้านโรคขาดสารไอโอดีนภายใต้สภาวะแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร เพื่อส่งมอบอาหารทะเลให้แก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่ห่างไกลอย่างยั่งยืน อีกทั้งกำหนดแนวทางรองรับแนวโน้มสิ่งทำหายนในอนาคต

ความเป็นมาโครงการตามพระราชดำริต่อต้านโรคขาดสารไอโอดีน

ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๓๔ – พ.ศ.๒๕๓๘ ประเทศไทยมีผู้เป็นโรคขาดสารไอโอดีนอย่างรุนแรง โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและภูเขาสูงทางภาคเหนือ¹ ซึ่งเด็กและประชาชนจำนวนมากมีภาวะโรคขาดสารไอโอดีน หรือโรคคอพอก (Goiter) และผลกระทบอื่น ๆ เช่น การพัฒนาสมองล่าช้า และความพิการ

1 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง เกล็ดบริโภคน้ำ พ.ศ.๒๕๓๗ และแผนหลักระดับชาติ “แผนควบคุมและป้องกันโรคขาดสารไอโอดีนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๘”

ทางสติปัญญา ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการบริโภคที่ขาดสารไอโอดีนที่จำเป็น
ทั้งนี้ในปี พ.ศ.๒๕๓๘ จากการที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้เสด็จพระราชดำเนินไป
ทรงเยี่ยมพสกนิกร ในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องตลอดมาพระองค์ท่าน
ทรงทอดพระเนตรมีผู้ที่ป่วยเป็นโรคขาดสารไอโอดีนเป็นจำนวนมาก
ได้ทรงตระหนักถึงพิษภัยของโรคขาดสารไอโอดีน เนื่องจากโรคขาดสาร
ไอโอดีนไม่เพียงแต่ส่งผลต่อสุขภาพร่างกาย แต่ยังส่งผลต่อพัฒนาการทาง
สติปัญญาและศักยภาพของเยาวชนและประชากรไทย ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ
ของพระองค์ท่าน จึงได้ทรงจัดตั้งโครงการต่อต้านโรคขาดสารไอโอดีนขึ้น
โดยได้พระราชทานทุนทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อดำเนินโครงการในเบื้องต้น
โดยกระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานควบคุม ทั้งนี้โครงการต่อต้านโรค
ขาดสารไอโอดีนของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชม
หาราช บรมนาถบพิตร นี้ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงดำเนินการโครงการฯ ต่อมา
จนถึงทุกวันนี้

จุดเริ่มต้นแห่งศรัทธา กองทัพเรือร่วมกับองค์กรภาคประมง สนับสนุน โครงการต่อต้านโรคขาดสารไอโอดีน

ในปี พ.ศ.๒๕๓๙ กลุ่มเกษตรกรทำประมงปลากระตักจังหวัดตราด
นำโดย นายสุรพงษ์ อินทรประเสริฐ ได้ติดตามข่าวสารที่พระบาทสมเด็จพระ
บรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรง
จัดตั้งโครงการโรคขาดสารไอโอดีนแล้ว รู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ
ของพระองค์ท่านที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทยเป็นอย่างยิ่ง จึงได้ปรึกษาในกลุ่ม
เกษตรกรทำประมงฯ และมีมติให้ดำเนินการน้อมเกล้าฯ ถวายปลากระตักแห้ง
เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลโครงการต่อต้านโรคขาดสารไอโอดีนของพระองค์ท่าน
ในนามกลุ่มเกษตรกรทำประมงปลากระตักจังหวัดตราด โดยทำเรื่อง
ขอน้อมเกล้าฯ ถวายปลากระตักแห้ง จำนวน ๓,๐๐๐ กก. ผ่านกรมประมง

ช่วยดำเนินการขนส่งปลากะตักแห้งจากจังหวัดตราดไปส่งยังพื้นที่ตามที่จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานต่อไป ซึ่งต่อมาพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานปลากะตักแห้ง ที่ทางกลุ่มได้น้อมเกล้าฯ ถวายให้กับสำนักงานโครงการสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นำไปแจกจ่ายให้กับเด็กนักเรียนในโครงการส่วนพระองค์ฯ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมประมงช่วยดำเนินการขนส่งปลากะตักแห้งพระราชทานไปส่งให้โครงการส่วนพระองค์ฯ ในพื้นที่ อ.บ่อเกลือ จว.น่าน ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรมน้อมเกล้าฯ ถวายปลากะตักแห้ง เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลโครงการตามพระราชดำริต่อต้านโรคขาดสารไอโอดีน

ภาพที่ ๑ นายสุรพงษ์ อินทรประเสริฐ ประธานกลุ่ม ทสพช.ในทะเล จังหวัดตราด ผู้ริเริ่มกิจกรรมน้อมเกล้าฯ ถวายปลากะตักแห้ง

ในปี พ.ศ.๒๕๕๐ ทางกลุ่มเกษตรกรทำประมงปลากะตักจังหวัดตราด ได้ประสานงานกับกรมประมง เพื่อขอน้อมเกล้าฯ ถวายปลากะตักแห้งอีกครั้งหนึ่ง แต่เนื่องด้วยมีการเปลี่ยนตำแหน่งผู้บริหารของกรมประมง จึงไม่มีผู้ดำเนินการสานต่อในเรื่องพาหนะขนส่ง และเว้นการดำเนินการ

๑ ปี ต่อมาในช่วงปลายปี พ.ศ.๒๕๔๐ นายสุรพงษ์ อินทรประเสริฐ ได้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นประธานกลุ่มสมาชิกไทยอาสาป้องกันชาติในทะเล จังหวัดตราด (กลุ่มสมาชิก ทสปช.ในทะเล จว.ตราด) และขออน้อมเกล้าฯ ถวายปลากะตักแห้ง จำนวน ๘,๐๐๐ กิโลกรัม ในนามกลุ่มเกษตรกรประมงปลากะตัก กลุ่มสมาชิก ทสปช.ในทะเล จว.ตราด ร่วมกับศูนย์ ทสปช.ในทะเลเขต ๒ ฐานทัพเรือสัตหีบ ดังนั้น กองทัพเรือจึงได้เข้าร่วมกิจกรรมน้อมเกล้าฯ ถวายปลากะตักแห้ง ในครั้งที่ ๒ ในปี พ.ศ.๒๕๔๑ โดย กองทัพเรือ ได้ดำเนินการลำเลียงขนส่ง ปลากะตักแห้งพระราชทาน จำนวน ๘,๐๐๐ กิโลกรัม ส่งมอบที่โครงการ ส่วนพระองค์ฯ ในพื้นที่ อ.บ่อเกลือ จว.น่าน โดยมี นาวาเอก สุพรรณ เหมมาลา (ชั้นยศในขณะนั้น) เป็นผู้แทนในพิธีส่งมอบปลากะตักแห้งพระราชทาน ในส่วน ของการนำคณะกลุ่มประมงฯ เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๑ โดย พลเรือเอก สุวัชชัย เกษมสุข อดีตผู้บัญชาการทหารเรือ เป็นผู้นำคณะ สมาคมการประมงและผู้เกี่ยวข้องเข้าเฝ้าฯ

การน้อมเกล้าฯ ถวายปลากะตักแห้ง ครั้งที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๔๒) - ครั้งที่ ๑๕ (พ.ศ.๒๕๕๔) ครั้งละ ๘,๐๐๐ กก. นั้น กองทัพเรือ โดยฐานทัพเรือ สัตหีบ ได้ดำเนินการลำเลียงขนส่งปลากะตักแห้งพระราชทาน และรับ สมาชิกผู้ร่วมบริจาคจาก จว.ตราด ไปร่วมส่งมอบและเยี่ยมชมโครงการ ส่วนพระองค์ฯ ในจังหวัดต่าง ๆ หมุนเวียนกัน ได้แก่ อ.แม่สอด จว.ตาก อ.บ่อเกลือ อ.เฉลิมพระเกียรติ จว.น่าน อ.แม่แจ่ม อ.อมก๋อย จว.เชียงใหม่ โดยมีผู้แทนกองทัพเรือในระดับ ชั้นยศนาวาเอกไปร่วมพิธีส่งมอบฯ

การน้อมเกล้าฯ ถวายปลากะตักแห้ง ครั้งที่ ๑๖ (พ.ศ.๒๕๕๕) กองทัพเรือ อนุมัติการปรับโครงสร้างศูนย์ ทสปช.ในทะเล (ใหม่) จากฐานทัพเรือสัตหีบ ส่งมอบให้ทัพเรือภาคที่ ๑ ในฐานะศูนย์ ทสปช.ในทะเล เขตทัพเรือภาคที่ ๑ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบกิจกรรมน้อมเกล้าฯ ถวายปลากะตักแห้ง โดยมี พลเรือโท ชุมพล วงศ์เวคิน ผู้บัญชาการทัพเรือภาคที่ ๑ (ชั้นยศในขณะนั้น) เป็นประธานในพิธีส่งมอบปลากะตักแห้ง ๘,๐๐๐ กก. และน้ำพริกปลากะตักสำเร็จรูป ๒๒๐ กก.

การน้อมเกล้าฯ ถวายปลากะตักแห้งและปลาหูเค็ม ครั้งที่ ๑๗ (พ.ศ.๒๕๕๖) พลเรือโท ชุมพล วงศ์เวคิน ผู้บัญชาการทัพเรือภาคที่ ๑ มีดำริให้เชิญชวนสมาคมการประมงสมุทรสาคร เข้าร่วมน้อมเกล้าฯ ถวายปลาหูเค็มแห้ง ดังนั้นจึงเป็นปีแรกที่ จว.สมุทรสาคร เข้าร่วมโครงการฯ โดยร่วมกันกับ จว.ตราด น้อมเกล้าฯ ถวายปลากะตักแห้ง ๘,๐๐๐ กก. น้ำพริกปลากะตักสำเร็จรูป ๒๒๔ กก. และปลาหูเค็ม จำนวน ๖,๐๐๐ กก. และได้เปลี่ยนมาใช้ชื่อว่า “กิจกรรมน้อมเกล้าฯ ถวายปลากะตักแห้ง ปลาหูเค็ม และอาหารทะเลที่มีสารไอโอดีน เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศล โครงการตามพระราชดำริต่อต้านโรคขาดสารไอโอดีน”

การน้อมเกล้าฯ ถวายปลากะตักแห้งและปลาหูเค็ม ครั้งที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๕๗) - ครั้งที่ ๒๙ (พ.ศ.๒๕๖๘)

กองทัพเรือ โดยทัพเรือภาคที่ ๑ ได้ขยายโครงการโดยเรียนเชิญองค์กรภาคประมงจังหวัดต่าง ๆ เข้าร่วมกิจกรรมฯ ตามลำดับ ดังนี้ ๑) กลุ่ม ทสปช.ในทะเล ๒) จังหวัดตราด ๓) จังหวัดสมุทรสาคร ๔) จังหวัดสมุทรสงคราม ๕) จังหวัดสมุทรปราการ ๖) จังหวัดระยอง ๗) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ๘) จังหวัดชุมพร ๙) องค์การสะพานปลา ๑๐) จังหวัดจันทบุรี ๑๑) จังหวัดชลบุรี และ ๑๒) จังหวัดเพชรบุรี โดยร่วมกันน้อมเกล้าฯ ถวายปลากะตักแห้ง ปลาหูเค็ม อาหารทะเลแปรรูป กะปิ น้ำปลา และเกลือไอโอดีน รวมมูลค่าประมาณ ๓ ล้านบาทบาทต่อปี โดยมี ผู้บัญชาการทัพเรือภาคที่ ๑ เป็นผู้แทนกองทัพเรือ เป็นประธานในพิธีส่งมอบอาหารทะเลแห้งพระราชทานให้กับโครงการส่วนพระองค์ฯ ในพื้นที่ และนำกลุ่มสมาคมประมงจังหวัดต่าง ๆ ร่วมพิธีส่งมอบฯ และนำเยี่ยมชมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาโครงการส่วนพระองค์ฯ ในพื้นที่ เพื่อมอบอุปกรณ์จำเป็นด้านการศึกษา

จากทะเลสู่บนตอย ครบรอบปีที่ ๓๐ (พ.ศ.๒๕๖๙)

กองทัพเรือ โดยทัพเรือภาคที่ ๑ ร่วมกับกลุ่มสมาคมการประมง ใน ๑๐ จังหวัดชายฝั่งทะเลในพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งองค์การสะพานปลา และภาคเอกชน จัดกิจกรรมน้อมเกล้าฯ ถวายปลากระทักแห้ง ปลาทุเค็ม และอาหารทะเลที่มีสารไอโอดีน เพื่อสนับสนุนโครงการตามพระราชดำริต่อต้านโรคขาดสารไอโอดีน ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี โดยเสด็จตามพระราชกุศล เพื่อนำไปพระราชทานแก่เด็กและเยาวชนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชน ในถิ่นทุรกันดารทางภาคเหนือ ป้องกันโรคคอกพอกและโรคขาดสารไอโอดีน อย่างยั่งยืน กิจกรรมดังกล่าวได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๙ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปี พ.ศ.๒๕๖๙ เป็นปีครบรอบปีที่ ๓๐ แห่งการเดินทาง

ทัพเรือภาคที่ ๑ ได้เริ่มประสานงานกับเครือข่ายสมาคมประมง จังหวัดต่าง ๆ และผู้ประกอบการอาหารทะเลในพื้นที่จังหวัดชายทะเลที่ ทัพเรือภาคที่ ๑ รับผิดชอบ ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๘ จนกระทั่ง เมื่อปลายเดือนมกราคม ต่อเนื่องถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๙ กองทัพเรือ โดยทัพเรือภาคที่ ๑ ร่วมกับสมาคมประมงจังหวัดต่าง ๆ ได้แก่ จังหวัดตราด จันทบุรี ระยอง ชลบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และชุมพร องค์การสะพานปลา และภาคเอกชน ได้ร่วมกัน น้อมเกล้าฯ ถวายอาหารทะเล ที่อุดมด้วยสารไอโอดีน ประกอบด้วย ปลากระทักแห้ง ๘,๒๐๕ กก. ปลาทุเค็ม ๖,๓๗๕ กก. ปลากระป๋อง ๗๒,๐๐๐ กระป๋อง น้ำปลา ๑๓,๔๘๘ ขวด กะปิ ๒,๘๐๒ กก. เกลือไอโอดีน ๑๗,๐๐๐ กก. และกุ้งเคี้ยวแห้ง ๑๘๐ กก. รวมปริมาณกว่า ๕๓ ตัน ส่งมอบตามแผนการแจกจ่าย ของสำนักงานโครงการสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี โดยมีจุดส่งมอบหลัก ณ จังหวัดตาก และประกอบพิธีส่งมอบอย่างเป็นทางการ ณ อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ ๒ กลุ่มสมาคมการประมงจังหวัดต่าง ๆ จัดเตรียมปลาและอาหารทะเล และจัดพิธีส่งมอบให้กับผู้แทนกองทัพเรือ เพื่อเดินทางไปส่งมอบอาหารทะเลพระราชทาน

เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ พลเรือโท เฉลิมชัย สวนแก้ว ผู้บัญชาการทัพเรือภาคที่ ๑ ผู้แทนกองทัพเรือ เป็นประธานในพิธีส่งมอบ ปลากระตักแห้ง ปลาทุเค็ม และอาหารทะเลที่มีสารไอโอดีน ณ หอประชุม ที่ว่าการอำเภอ อมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีนายบุญลือ ธรรมธราณรงค์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้แทนผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ รับมอบสิ่งของพระราชทาน พร้อมด้วยนายอำเภออมก๋อย และผู้แทน โครงการส่วนพระองค์ในพื้นที่ ร่วมรับมอบ ในโอกาสนี้ มีศูนย์การเรียนรู้ที่ได้รับ ของพระราชทานจำนวน ๖๒ แห่ง และมีนักเรียนในโครงการส่วนพระองค์ฯ

ได้รับพระราชทานอาหารทะเลที่มีสารไอโอดีน รวมกว่า ๒๒,๔๖๐ คน ซึ่งนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุคติได้ โดยนายอำเภออมก๋อย เป็นผู้แทนโครงการส่วนพระองค์ในพื้นที่ อำเภออมก๋อย จว.เชียงใหม่ แจกจ่ายของพระราชทานให้ศูนย์การเรียนต่าง ๆ ในพื้นที่อำเภออมก๋อย จำนวน ๑๐๙ ศูนย์การเรียนฯ ต่อไป และกล่าวขอบคุณกลุ่มสมาคมประมงจังหวัดต่าง ๆ และกองทัพเรือ ที่นำอาหารและสิ่งของพระราชทานมามอบให้นักเรียนในพื้นที่ห่างไกลในทุกปี รวมทั้งบริษัทเอกชนที่ร่วมมอบอุปกรณ์จำเป็นด้านการศึกษาให้นักเรียนในศูนย์การเรียนฯ อีกด้วย

ภาพที่ ๓ พิธีส่งมอบปลากะตักแห้ง ปลาทุเค็ม และอาหารทะเลที่มีสารไอโอดีนพระราชทาน ณ หอประชุม ที่ว่าการ อ.อมก๋อย จว.เชียงใหม่ เมื่อ ๕ ก.พ.๖๙

หลังจากพิธีส่งมอบฯ ผู้บัญชาการทัพเรือภาคที่ ๑ นำคณะเดินทาง ไปเยี่ยมชมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง บ้านห้วยปูหลวง และเนื่องในวาระพิเศษครบรอบ ๓๐ ปี พลเรือโท เฉลิมชัย สวนแก้ว ผู้บัญชาการทัพเรือภาคที่ ๑ กรุณามีดำริให้จัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณค่า แก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่ ร่วมกับภาคประมงและภาคเอกชน ดังนี้

- มอบอุปกรณ์การศึกษาแก่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง จำนวน ๕ ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ บ้านห้วยปูหลวง บ้านยองแหะ บ้านรังบี บ้านห้วยแห้ง และบ้านแม่ระมีदन้อย

- ส่งเสริมการแสดงของนักเรียนในศูนย์การเรียนรู้ฯ พร้อมมอบรางวัล

- จัดกิจกรรมประกวดวาดภาพระบายสีเทิดพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์ ของนักเรียนในโครงการส่วนพระองค์ฯ ในอำเภออมก๋อย จำนวน ๑๐๙ ศูนย์การเรียนรู้ฯ ตามระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนต้น พร้อมมอบรางวัล รวม ๓๖ รางวัล

- จัดกิจกรรม “เซฟชาวประมง สอนครูและนักเรียนทำอาหาร” จากวัตถุดิบอาหารทะเลที่ได้รับพระราชทาน มีเมนูให้คำแนะนำครูและนักเรียน เช่น น้ำพริกกะปิ หลนปลาทุเค็ม ต้มยำปลากระป๋อง และการเตรียมปลาตะกักแห้งก่อนทำอาหาร ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดล้วนมุ่งเสริมสร้างโภชนาการที่ดี ส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

ภาพที่ ๔ กิจกรรมพิเศษเนื่องในโอกาสครบรอบ ๓๐ ปี

ภาพที่ ๕ คณะเยี่ยมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง บ้านห้วยปูหลวง ชมการแสดงของนักเรียน จัดเลี้ยงอาหารกลางวัน และมอบอุปกรณ์จำเป็นการศึกษา และอุปกรณ์กีฬา เมื่อ ๕ ก.พ.๖๙

แผนการแจกจ่ายอาหารและเครื่องปรุงพระราชทาน ประจำปี 2569

ลำดับที่	หน่วยงาน	จำนวน โรงเรียน	จำนวน นักเรียน	ปลากะตักแห้ง		ปลาทุ-ปลาเค็ม		ปลากระป๋อง		น้ำปลา 750 ซีซี		กะปิ		เกลือ	กุ้งเคยแห้ง		ข้าวสาร			
				กล่อง	กิโลกรัม	กล่อง	กิโลกรัม	กล่อง	กระป๋อง	กล่อง	ขวด	กล่อง	กิโลกรัม	ถุง	กิโลกรัม	ถุง	กิโลกรัม	ถุง	กิโลกรัม	
1	กท.ตชด.33	9	720	31	465	24	360	36	3,600	54	648	26	156	88	880	10	10	-	-	
2	กท.ตชด.34	12	3,336	145	2,175	112	1,680	167	16,700	254	3,048	122	732	401	4,010	40	40	-	-	
3	สพป.ตาก เขต 2	9	7,189	310	4,650	239	3,585	361	36,100	545	6,540	258	1,548	866	8,660	86	86	-	-	
4	อบต.ท.บพระ	1	260	11	165	9	135	13	1,300	20	240	9	54	31	310	3	3	-	-	
5	อบต.พระธาตุ	2	138	6	90	5	75	7	700	10	120	5	30	16	160	2	2	-	-	
6	อบต.สามหมื่น	1	141	6	90	5	75	7	700	11	132	5	30	17	170	2	2	-	-	
7	อบต.พระธาตุผาแดง	1	112	5	75	4	60	6	600	8	96	4	24	13	130	1	1	-	-	
8	อบต.มหาวัน	1	176	8	120	6	90	9	900	13	156	6	36	21	210	2	2	-	-	
9	อบต.แม่ไร่	1	107	5	75	4	60	5	500	8	96	4	24	13	130	1	1	-	-	
10	อบต.ไม้ไผ่	1	281	12	180	9	135	14	1,400	21	252	10	60	34	340	3	3	-	-	
11	โครงการส่วนพระองค์ สมเด็จพระกนิษฐา ธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี			-	-	-	-	25	2,500	30	360	18	108	-	-	30	30	-	-	
12	สกร.อภัย			-	8	120	8	120	70	7,000	150	1,800	-	-	200	2,000	-	-	100	500
	รวมทั้งสิ้น	62	22,460	547	8,205	425	6,375	720	72,000	1,124	13,488	467	2,802	1,700	17,000	180	180	100	500	

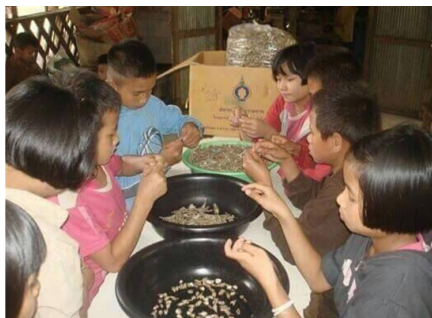
ภาพที่ ๒ สรุปลงแผนแจกจ่ายอาหารและเครื่องปรุงพระราชทาน ประจำปี ๒๕๖๙

สำนักงานโครงการส่วนพระองค์ฯ

คุณครูที่ได้รับของพระราชทาน และประกอบเลี้ยงอาหารกลางวัน ให้แก่เด็กนักเรียน

จากการสัมภาษณ์ คุณครูฐิติกานต์ บุญหนุน ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง บ้านห้วยปูหลวง อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีครูประจำศูนย์ ๒ คน คุณครูนักเรียนจำนวน ๕๓ คน เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย คุณครูฐิติกานต์ ฯ กล่าวด้วยความซาบซึ้งว่าภายหลังจากศูนย์การเรียนรู้ได้รับอาหารทะเลพระราชทานทางศูนย์ได้จัดสรรและเก็บสำรองอาหารไว้อย่างเป็นระบบ เพียงพอต่อการประกอบอาหารในช่วง ๓ - ๕ เดือนแรก โดยสามารถนำมาปรุงเป็นเมนูที่หลากหลาย อาทิ ปลากระตักทอด ปลาทุทอด น้ำพริกกะปิ น้ำพริกปลากระตักแกงผักใส่ปลาทุฉีก และยำปลากระป๋อง บรรยากาศในศูนย์การเรียนรู้เต็มไปด้วยความอบอุ่น นักเรียนรุ่นพี่รับหน้าที่ปรุงอาหาร ขณะที่น้อง ๆ ชั้นเล็กช่วยจัดเตรียมวัตถุดิบ เป็นการปลูกฝังความรับผิดชอบและการทำงานร่วมกัน ก่อนร่วมรับประทานอาหารกลางวันอย่างพร้อมเพรียง ในส่วนของเครื่องปรุงที่ได้รับ ได้แก่ น้ำปลา กะปิ และเกลือไอโอดีน ล้วนมีคุณภาพดี สามารถเก็บรักษาไว้ใช้ได้ตลอดทั้งปี อีกทั้งทางศูนย์ยังได้จัดแบ่งปลากระตักแห้ง ปลาทุเค็ม และเครื่องปรุง ให้นักเรียนนำกลับไปรับประทานร่วมกับผู้ปกครองในช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ซึ่งเป็นช่วงปิดภาคเรียน เพื่อช่วยป้องกันภาวะขาดสารไอโอดีนในครอบครัวอีกทางหนึ่ง

คุณครูยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า อาหารทะเลแห่งดังกล่าวได้รับความอนุเคราะห์จากกลุ่มสมาคมประมง โดยมีกองทัพเรือเป็นหน่วยงานหลักในการลำเลียงขนส่งมอบถึงพื้นที่ห่างไกลแห่งนี้ และเป็นหน่วยงานหลักเพียงหน่วยเดียวที่ดำเนินการส่งมอบอย่างต่อเนื่อง หากในปีใดไม่มีแผนการแจกจ่ายตามโครงการส่วนพระองค์ฯ ศูนย์การเรียนรู้จำเป็นต้องวางแผนจัดหาเสบียงจากท้องตลาดในช่วงเวลาต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบอาหารเลี้ยงนักเรียน ในช่วงท้ายคุณครูฐิติกานต์ ฯ กล่าวด้วยความปลาบปลื้มว่า กิจกรรมมอบอาหารทะเลให้แก่เด็กนักเรียนครั้งนี้ นับเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทำให้เด็ก ๆ ในพื้นที่ห่างไกลได้เข้าถึงอาหารทะเลที่มีสารไอโอดีนอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้

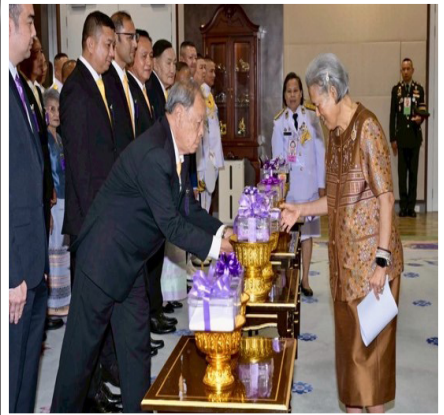

ภาพที่ ๗ เด็กนักเรียนในศูนย์การเรียนรู้ฯ ในพื้นที่ อ.อมก๋อย จว.เชียงใหม่
รับประทานอาหารกลางวัน

ความภาคภูมิใจและพระราชดำรัสแห่งพลังใจ

ภายหลังการส่งมอบของพระราชทานในแต่ละปี กองทัพเรือจะขอพระราชทานพระราชวโรกาส นำคณะผู้แทนองค์กรภาคประมงและภาคเอกชนเข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อกราบบังคมทูลถวายรายงานผลการดำเนินงานด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ ทั้งนี้จากความทรงจำของคุณสุรพงษ์ อินทรประเสริฐ ประธานกลุ่ม ทสปข. ในทะเลจังหวัดตราด และคณะผู้ที่ได้เข้าเฝ้าฯ ยังประทับใจในพระราชดำรัสตอนหนึ่ง ความว่า “สุขภาพพลานามัยของเด็กนักเรียนดีขึ้น” และ “ถ้ามีกำลังก็ขอให้ช่วยกันทุกปี เพราะเป็นประโยชน์ช่วยได้มาก” พระราชดำรัสดังกล่าว

เปี่ยมด้วยพระเมตตาและพระวิริยะอุตสาหะในการทรงห่วงใยคุณภาพชีวิตของเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร นอกจากนี้ ในปี พ.ศ.๒๕๔๔ ยังทรงพระกรุณาเล่าเรื่องการเสด็จไปสอนเด็กนักเรียนให้รู้จักการปรุงอาหารจากปลากระตักแห้งด้วยพระองค์เอง สร้างความปลาบปลื้มปิติและซาบซึ้งแก่คณะบุคคลที่ได้เข้าเฝ้าฯ อย่างยิ่ง พระราชดำรัสและพระราชจริยวัตรดังกล่าว เปรียบเสมือนพลังใจอันยิ่งใหญ่ หล่อหลอมให้เครือข่ายภาคประมงไทยร่วมแรงร่วมใจกันสืบสานกิจกรรมด้วยความมุ่งมั่นและต่อเนื่อง

ภาพที่ ๘ ภาพพระราชทาน พลเรือเอก ไพโรจน์ เฟื่องจันทร์เสนาธิการทหารเรือ เป็นผู้แทนผู้บัญชาการทหารเรือ นำคณะสมาคมการประมงจังหวัดต่าง ๆ และภาคเอกชน เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ วังสระประทุม เมื่อ ๒๖ ก.ย.๖๘

แนวโน้มและความท้าทายในอนาคต

แม้ปัจจุบันสถานการณ์โรคขาดสารไอโอดีนในประเทศไทยดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามจำนวนเด็กนักเรียนในโครงการส่วนพระองค์ ฯ ยังคงเพิ่มขึ้น ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ได้แก่ จังหวัดตาก จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดน่าน ทั้งนี้ ปริมาณอาหารทะเลและเครื่องปรุงพระราชทานในปี พ.ศ.๒๕๖๙ มีน้ำหนักรวม ๕๓ ตัน โดยเฉลี่ยนักเรียนในโครงการส่วนพระองค์ ฯ ในพื้นที่จังหวัดตาก และจังหวัดเชียงใหม่ ได้รับพระราชทานคนละ ๒ กก.ต่อปี ขณะที่ภาคประมง ต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านต้นทุนในการทำประมง ประกอบกับสถานะเศรษฐกิจยังคงชะลอตัว อาจส่งผลกระทบต่อกลุ่มประมงจังหวัดต่าง ๆ ในการร่วมสนับสนุนบริจาคอาหารทะเลต่อเนื่องทุกปี ดังนั้น แนวทางในอนาคต ผู้บังคับบัญชาของทัพเรือภาคที่ ๑ จึงมุ่งขยายเครือข่ายความร่วมมือไปยังองค์กรภาคประมงตลอดจนภาคเอกชนในพื้นที่ทัพเรือภาคที่ ๒ (บริเวณอ่าวไทยตอนล่าง) และพื้นที่ทัพเรือภาคที่ ๓ (บริเวณฝั่งทะเลอันดามัน) เพื่อสร้างระบบสนับสนุนที่มั่นคงและยั่งยืนยิ่งขึ้น การบริหารความร่วมมือเชิงเครือข่าย (Network Governance) ภายใต้อำนาจการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส และการแบ่งปันความรับผิดชอบ จะเป็นกลไกสำคัญในการธำรงกิจกรรมนี้ให้คงอยู่คู่สังคมไทยต่อไป

บทสรุป

กิจกรรมน้อมเกล้าฯ ถวายปลาเกะตักแห้ง ปลาทุเค็ม และอาหารทะเลที่มีสารไอโอดีน ตลอดระยะเวลา ๓๐ ปี มิได้เป็นเพียงกิจกรรมสาธารณประโยชน์ หากคือบทพิสูจน์แห่งพลังความร่วมมือระหว่างกองทัพเรือ องค์กรภาคประมง และภาคเอกชน ในการสืบสานพระราชปณิธานของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และน้อมนำศาสตร์พระราชชาในการแก้ปัญหาการดูแล

สุขภาพของเยาวชนและราษฎรในถิ่นทุรกันดารพื้นที่ห่างไกล เพื่อคุณภาพชีวิต
ของเยาวชนและประชาชนให้ได้รับสารอาหารไอโอดีน ส่งเสริมคุณภาพชีวิต
พัฒนาการสมอง และการเจริญเติบโตร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงของ
เด็กนักเรียนอย่างยั่งยืน

จากผืนน้ำทะเลสู่ยอดดอยสูง จากแรงศรัทธาสู่พลังแห่งความยั่งยืน
นี่คืออีกบทบาทหนึ่งของกองทัพเรือไทย กองทัพเรือของประชาชน เพื่อประชาชน
และเคียงข้างประชาชนอย่างแท้จริง

พระเมตตาบารมี

พระเมตตาพาให้ไทยทุกถิ่น
ทรงหาทางสร้างเสริมสุขปลูกพลัง
ร่วมช่วยเหลือเพื่อแผ่แก่ผู้ยาก
นำอาหารต้านโรคร้ายใช้แทนยา
สามสิบปีที่มีง้วนหมั่นชวนขยาย
ด้วยใจกตัญญูจริงดีตรงตามรอย

ต่างอยู่ดีมีกินไม่สิ้นหวัง
ชนพร้อมพรั่งหลังไผ่ไม่เคยซา
แม้ลำบากมากเพียงไหนใฝ่อาสา
จากธรรมาพาพวกหมู่ผู้แดนดอย
เพียรสืบสายขยายหน่อมีที่ถอย
คนที่คอยค่อยคลายทุกข์สุขยั่งยืนง

นรชาติ

๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙